

MAREK BRYŁA, IRENA MANIECKA-BRYŁA

AKREDYTACJA W ASPH – STOWARZYSZENIU SZKÓŁ
ZDROWIA PUBLICZNEGO W STANACH ZJEDNOCZONYCH

*THE ACCREDITATION IN THE ASPH – ASSOCIATION OF SCHOOLS
OF PUBLIC HEALTH IN THE UNITED STATES OF AMERICA*

*АКРЕДИТАЦИЯ В ASPH – ОБЩЕСТВА ШКОЛ ОБЩЕСТВЕННОГО
ЗДРАВООХРАНЕНИЯ В СОЕДИНЕННЫХ ШТАТАХ*

*АКРЕДИТАЦІЯ В ASPH – ТОВАРИСТВО ШКІЛ СУСПІЛЬНОЇ
ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В СПОЛУЧЕНИХ ШТАТАХ*

Z Katedry Medycyny Społecznej i Zapobiegawczej
Uniwersytetu Medycznego w Łodzi
Kierownik Katedry: prof. dr hab. n. med. W. D r y g a s

Wychodząc z punktu widzenia projektowanej ustawy o akredytacji w ochronie zdrowia w Polsce, przedstawiono ideę akredytacji i przykłady jej zastosowania w szkoleniu podyplomowym w zakresie zdrowia publicznego na kontynencie europejskim, zwłaszcza w kontekście toczącego się Procesu Bolońskiego. W dalszej części artykułu przedstawiono problematykę akredytacji w Stowarzyszeniu Szkół Zdrowia Publicznego w Stanach Zjednoczonych, kształcących najwyżej kwalifikowanych menedżerów dla systemu opieki zdrowotnej.

SŁOWA KLUCZOWE: akredytacja, szkoły zdrowia publicznego, szkolenie podyplomowe, Stany Zjednoczone.

KEY WORDS: *accreditation, schools of public health, postgraduate studies, United States of America.*

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: *аккредитация, школы общественного здравоохранения, последипломная подготовка, Соединенные Штаты Америки.*

КЛЮЧОВІ СЛОВА: *акредитація, школи суспільної охорони здоров'я, післядипломна підготовка, Сполучені Штати Америки.*

W lutym 2008 roku został złożony w Sejmie, przygotowany przez Ministerstwo Zdrowia, projekt Ustawy o akredytacji w ochronie zdrowia w Polsce [16, 17]. Projekt ten reguluje możliwość wystąpienia przez podmiot udzielający świadczeń zdrowotnych z wnioskiem o potwierdzenie spełnienia standardów ich udzielania. Dokument ten będzie wydawany w formie certyfikatu o trzyletnim okresie ważności, przez Ministra Zdrowia na wniosek Rady Akredytacyjnej, po przeprowadzeniu procedury oceniającej przez Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia. Z uzasadnienia tego projektu wynika, że przedkładany projekt ustawy o akredytacji w ochronie zdrowia stanowi część pakietu zmian legislacyjnych, które zastąpić mają obecnie obowiązującą Ustawę z dnia 30

sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej. Wydaje się, że w świetle projektowanych zmian legislacyjnych warto przybliżyć pojęcie akredytacji w ochronie zdrowia i podać przykład jej stosowania.

Jak podaje internetowa encyklopedia – Wikipedia, pojęcie akredytacji wywodzi się z języka francuskiego (*accréditer* – „upełnomocnić”) i spośród kilku znaczeń na pierwszym miejscu tym mianem określa się postępowanie, w którym upoważniona jednostka wydaje formalne potwierdzenie, stwierdzające, że organizacja lub osoba są kompetentne do wykonywania określonych zadań [1]. Pojęcie akredytacji w odniesieniu do szkolnictwa wyższego nabiera coraz większego znaczenia w miarę rozwoju Procesu Bolońskiego, zmierzającego do zbliżenia systemów szkolnictwa wyższego krajów europejskich. W szczególności, tempo tego procesu nabrało przyspieszenia po konferencji ministrów edukacji w maju 2005 roku w Bergen, gdzie przyjęto dokument zawierający standardy i wskazówki dotyczące zapewnienia jakości kształcenia [13].

Dokument ten, opublikowany przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej, został opracowany przez zespół ekspertów Europejskiego Stowarzyszenia Jakości Kształcenia w Szkolnictwie Wyższym (*ENQA – European Association for Quality Assurance in Higher Education*), przy współpracy m.in. Europejskiego Stowarzyszenia Uniwersytetów (*EUA – European University Association*), Europejskiego Stowarzyszenia Instytucji Szkolnictwa Wyższego (*EURASHE – European Association of Institutions in Higher Education*) i *explicite* wyjaśnia, że stosowany termin: zapewnienie jakości (*quality assurance*) oznacza takie procesy jak ewaluacja (*evaluation*), akredytacja (*accreditation*) i audyt (*audit*).

Pojęcie akredytacji w kontekście kształcenia kadr medycznych zostało także wielokrotnie przywołane w opublikowanym w 2006 roku raporcie rocznym Światowej Organizacji Zdrowia, zwłaszcza w jego części poświęconej akredytacji uczelni medycznych [19]. Warto w tym miejscu podkreślić, że raport wyróżnia dwa pojęcia: akredytację i licencjonowanie. Pojęcia te są także obecne w piśmiennictwie polskim. Według *Bielskiego*, **licencjonowanie** to proces nadawania szkołom prawa prowadzenia działalności na określonym poziomie (studia magisterskie, licencjackie) i na określonych kierunkach studiów oraz ocenę jakości już prowadzonej działalności edukacyjnej. **Akredytacja** zaś jest narzędziem oceny jakości kształcenia i potwierdzeniem jej wysokiego poziomu i procesem, w którym także określane są pewne formalne wymagania (standardy jakości). Uważa on, że o ile jednak w procesie licencjonowania sprawdza się spełnienie minimalnych wymagań (z reguły wynikających z ustawy), to w przypadku akredytacji chodzi o potwierdzenie wysokiej jakości kształcenia. Jest on zdania, że w rozwiniętych systemach akredytacyjnych, np. w Stanach Zjednoczonych przechodzi się często od akredytacji do audytu czy przeglądu, który sprawdza nie bezpośrednio jakość kształcenia, a działanie wewnętrznego mechanizmu podnoszenia jakości [8].

AKREDYTACJA W STANACH ZJEDNOCZONYCH

Na uwagę zasługuje opinia Kozierowskiego: „Akredytacja w Stanach Zjednoczonych jest dwojakiego typu: akredytuje się całe szkoły (uczelnie) oraz programy nauczania (specjalności) oferowane przez dane szkoły (uczelnie). Za pierwszą formę akredytacji są odpowiedzialne tzw. instytucjonalne stowarzyszenia akredytacyjne (regionalne lub narodowe[...]). W tym przypadku ocena programów studiów jest tylko jednym z elementów oceny kompleksowej. Z kolei akredytacja określonych programów nauczania jest dokonywana przez narodowe specjalistyczne stowarzyszenia akredytacyjne” [15].

Kozierowski pisze, że amerykański system akredytacji jest najstarszy w świecie, że przeszedł długą ewolucję i dlatego niejako w sposób naturalny rozwinęły się w nim procedury i formy działania, które najlepiej zaspokajają potrzeby zarówno uczelni jak i ich otoczenia zewnętrznego, a więc kandydatów na studentów, władze państwowe i samorządowe oraz pracodawców.

Uważa także, że nie można bezpośrednio przenosić wzorców amerykańskich na grunt europejski ze względu na inne otoczenie zewnętrzne i organizację toku studiów, natomiast można się wiele z tych doświadczeń nauczyć i bazując na nich rozwijać własne systemy edukacyjne. W tym miejscu nasuwa się następująca refleksja: to, jaki system akredytacyjny wypracujemy w Polsce w ostatecznym kształcie, będzie zależało w znacznym stopniu nie tylko od naszych chęci i zamierzeń, ale od uwarunkowań zewnętrznych, wynikających z faktu przynależności do określonych struktur. Skutkiem udziału Polski w Procesie Bolońskim jest powołanie w styczniu 2002 roku Państwowej Komisji Akredytacyjnej¹ [20]. Podobną rolę spełnia Komisja Akredytacyjna Akademickich Uczelni Medycznych i liczne inne instytucje akredytacyjne, m.in. Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia.

¹ zgodnie z art. 49 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, do zadań Komisji Akredytacyjnej należy przedstawianie Ministrowi opinii i wniosków dotyczących: oceny jakości kształcenia na danym kierunku, w tym kształcenia nauczycieli, spełnienia, określonych w przepisach prawnych, warunków prowadzenia studiów wyższych, utworzenia uczelni, przyznania uczelni uprawnień do prowadzenia studiów wyższych: na danym kierunku studiów i określonym poziomie kształcenia, w ramach makrokierunku i w ramach studiów międzykierunkowych, następnie przedłużenia pozwolenia, o którym mowa w art. 20 ust. 9 ustawy, utworzenia zamiejscowego ośrodka dydaktycznego przez jednostkę/uczelnę posiadającą uprawnienia do prowadzenia studiów drugiego stopnia albo jednolitych studiów magisterskich, utworzenia przez uczelnię zagraniczną uczelni z siedzibą na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej,

AKREDYTACJA SZKÓŁ ZDROWIA PUBLICZNEGO W USA

Zdrowie publiczne należy do tych dziedzin, w odniesieniu do których proces akredytacji jest od dawna sformalizowany. Wydaje się, że procesy akredytacyjne w tej dziedzinie znajdują powszechne zrozumienie i poparcie.

Ostatni, 11 Światowy Kongres Zdrowia Publicznego miał miejsce na kontynencie amerykańskim w Rio de Janeiro w sierpniu 2006 roku. Na ten kongres wpłynęło 9669 prac, z których do ustnej prezentacji zakwalifikowano 691, a jako plakaty 7533 [18]. Liczba zgłoszonych prac świadczy o zainteresowaniu problemami zdrowia publicznego, w tym jakością kadr. Efektem końcowym Kongresu jest dokument: *'Rio Declaration'*, w którym m.in. zwrócono uwagę na jakość przygotowania kadr zdrowia publicznego.

Stany Zjednoczone są modelowym krajem, w którym przykłada się istotne znaczenie do problemów akredytacji w zdrowiu publicznym. Dyplom magistra zdrowia publicznego można uzyskać studiując na jednym z ponad 300 uniwersytetów, ale na rynku pracy najbardziej poszukiwani są absolwenci szkół zdrowia publicznego posiadających akredytację, a więc o uznanej renomie [10]. Wiodącą rolę odgrywają szkoły zdrowia publicznego, zrzeszone w ASPH (*Stowarzyszenie Szkół Zdrowia Publicznego*).

Należy podkreślić, że Stany Zjednoczone są krajem, w którym istnieje długoletnia tradycja zarówno takich szkół (pierwsza na świecie szkoła zdrowia publicznego została utworzona w 1916 roku na Uniwersytecie Johns Hopkins), jak i instytucji, która je zrzesza. Utworzone w 1953 roku, ASPH przez wiele lat obejmowało szkoły Stanów Zjednoczonych (w tym jedną z Portoryko, a więc kraju stowarzyszonego z USA), natomiast w 2006 roku przyjęto do Stowarzyszenia Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego, mający siedzibę w Cuernavaca, w Meksyku, przez co zyskało ono wymiar międzynarodowy.

Aktualnie (lipiec 2008 r.) do ASPH należy 40 placówek, w tym 38 ze Stanów Zjednoczonych, 1 z Portoryko i 1 z Meksyku. Wszystkie te placówki, najczęściej noszące nazwę szkół zdrowia publicznego, posiadają akredytację CEPH (*Rada Edukacji Zdrowia Publicznego*) Stanów Zjednoczonych, która jest niezależną agencją uznawaną przez Wydział Edukacji Stanów Zjednoczonych (*U.S. Department of Education*). W szkołach dysponujących akredytacją CEPH corocznie studiuje prawie 20000 słuchaczy, a liczba absolwentów (magistrów i doktorów) przekroczyła 6500 osób. Szczegółową charakterystykę słuchaczy i absolwentów przedstawiono w odrębnych opracowaniach [9, 11].

Należy zaznaczyć, że uzyskanie akredytacji wymaga spełnienia licznych wymogów, i tak np. wspomniana placówka z Meksyku przedstawiła je w liczącym 221 stron dokumencie: *'Informe de autoevaluación para el Council on Education for Public Health'* [14]. Istotą tego dokumentu jest to, że akredytowana jednostka jest zobowiązana do złożenia raportu będącego wynikiem niezwykle skomplikowanej samooceny. Jest ona bardzo ważnym elementem procedur akredytacyjnych. Wzmiankowane opracowanie jest niezwykle cenne dla wszystkich tych placówek, które chciałyby ubiegać się o akredytację, gdyż w sposób szczegółowy przedstawia nie tylko misję uczelni i jej otoczenie, ale

koncentruje się na prezentacji programów nauczania i charakterystyce kadry i słuchaczy.

O stopniu szczegółowości tego opracowania może świadczyć kilka przykładów. Dla każdego z modułów nauczania podano dane dotyczące oferowanych kursów, np. w odniesieniu do zajęć z ekonomiki zdrowia w ciągu 2 lat Instytut oferuje kursy obejmujące łącznie 1350 godzin, w tym 1090 godzin wykładów i 260 godzin zajęć praktycznych, przedstawiono charakterystykę liczącej 675 osób kadry, podając np. liczbę publikacji na 1 pracownika w poszczególnych latach, wskaźniki cytowań itd.

Należy podkreślić, że studiowanie w szkole zdrowia publicznego posiadającej akredytację wiąże się z licznymi korzyściami, m.in. [7]:

-akredytacja jest rygorystycznym procesem *peer-review*; studiowanie w szkole zdrowia publicznego akredytowanej przez CEPH oznacza, że studenci są pewni, że każdy z programów został uznany za satysfakcjonujący przez inne akredytowane szkoły zdrowia publicznego;

-zapewnienie kształcenia opartego na ugruntowanych podstawach. Akredytowane szkoły zdrowia publicznego muszą zapewniać programy pozwalające na uzyskanie magisterium we wszystkich 5 kluczowych dziedzinach zdrowia publicznego: zarządzanie służbą zdrowia, biostatystyka, epidemiologia, oświata i zachowania zdrowotne, środowiskowe determinanty zdrowia;

-stworzenie możliwości dalszego kształcenia. Akredytowane szkoły zdrowia publicznego muszą oferować, poza magisterium, uzyskiwanie przynajmniej jednego z wariantów stopnia doktora²;

-zapewnienie, że zdobyty dyplom będzie umożliwiał absolwentom uzyskanie pracy na wielu stanowiskach;

-zajmowanie ich jest możliwe wyłącznie przez absolwentów szkół akredytowanych;

-uzyskiwanie stypendiów licznych agencji federalnych w dziedzinie zdrowia publicznego, przyznawanych wyłącznie za pośrednictwem szkół akredytowanych.

Podstawowy dokument, który określa całokształt zagadnień związanych z akredytacją, został opracowany przez Radę Edukacji Zdrowia Publicznego i uaktualniony w czerwcu 2005 roku [12]. W tym opracowaniu punktem wyjścia jest znaczenie kryteriów akredytacyjnych, podkreślając, że są one związane z misją i zadaniami szkół i programów nauczania. Czytamy nim: „*Absolwenci, którzy przygotowują się do praktyki w określonej dziedzinie specjalizacyjnej powinni być gotowi, po uzyskaniu dyplomów, do rozpoczęcia kariery zawodowej, mając poziom wiedzy zgodny z ich wykształceniem i poprzednio nabytym doświadczeniem oraz być bieżąco obeznanymi z problemami zdrowia publicznego i dziedzin pokrewnych*”. W opracowaniu zwraca się uwagę w szczególności na takie elementy, jak:

-misja szkoły zdrowia publicznego,

² W praktyce, jak dotąd, nie we wszystkich akredytowanych szkołach zdrowia publicznego, zostali wypromowani doktorzy

- posiadanie i prowadzenie przez szkołę ewaluacji i monitorowania programów nauczania,
- status placówki (samodzielna czy w ramach uczelni),
- organizacja i nadzór nad procesem dydaktycznym, badaniami naukowymi i działaniami na rzecz społeczności lokalnej,
- zapewnienie klarownych zasad kierowania i zarządzania szkołą,
- posiadanie odpowiednich w stosunku do misji zasobów w celu zapewnienia realizacji zadań szkoły,
- prowadzenie programów kształcenia umożliwiających uzyskanie magisterium ze zdrowia publicznego lub dziedzin pokrewnych we wszystkich kluczowych dziedzinach zdrowia publicznego,
- realizowanie dwuletnich studiów w zakresie magisterium ze zdrowia publicznego, wspartych praktykami studenckimi,
- szkoła powinna prowadzić przynajmniej trzy programy umożliwiające uzyskanie doktoratu ze zdrowia publicznego,
- oddzielne wymogi dotyczą szkół, które oferują uzyskanie magisterium lub doktoratu we współpracy z innymi uczelniami, które prowadzą specyficzne typy szkolenia (np. *distance learning*),
- prowadzenie przez szkołę programów badawczych zgodnych z misją,
- posiadanie kadry, zgodnej ze szczegółowymi kryteriami, dotyczącymi m.in. wielodyscyplinarności, przygotowania pedagogicznego, kompetencji w prowadzeniu badań naukowych, doświadczenia, tak, by była ona w stanie sprostać misji, zadaniom i celom szkoły,
- prowadzenie odpowiedniej polityki rekrutacyjnej studentów, formalnej oceny przebiegu nauczania, doradztwo studentom w znalezieniu pracy.

Akredytacja wiąże się z koniecznością przestrzegania procedur ukierunkowanych na zapewnianie wysokiej jakości. Trzeba zaznaczyć, że problemy te są obecne w licznych dokumentach Stowarzyszenia Szkół Zdrowia Publicznego, rozwijających kwestie umiejętności wykorzystywania wiedzy z zakresu zdrowia publicznego w praktycznej działalności na tym polu [3], zapewniania najwyższego z możliwych poziomu kształcenia w zdrowiu publicznym [5], prowadzenia badań naukowych zintegrowanych z praktyką [4], czy też zadań powstających od 2000 roku specjalistycznych ośrodków grupujących specjalistów zdrowia publicznego zajmujących się groźbą ataków bioterrorystycznych, epidemii chorób zakaźnych, zagrożeń środowiskowych [6].

Warto także dodać, że podkreśla się jakość wykształcenia w zdrowiu publicznym w wielu innych opracowaniach, np. w obszernym informatorze, precyzującym zadania, jakie powinni realizować w bieżącym stuleciu absolwenci szkół zdrowia publicznego na stanowiskach pracy, które zostały przedstawione w odniesieniu do każdej z 5 kluczowych dziedzin zdrowia publicznego [2].

WNIOSKI

1. Procedura akredytacyjna w szkołach zdrowia publicznego jest bardzo szczegółowa, co jest logiczną konsekwencją faktu, iż absolwenci szkół

posiadających akredytację korzystają z przywilejów, z których nie mogą korzystać absolwenci uczelni, które akredytacji nie posiadają.

2. Akredytowane szkoły zdrowia publicznego w Stanach Zjednoczonych „wychodzą naprzeciw” społecznemu zapotrzebowaniu na praktyków odpowiednio przygotowanych do rozwiązywania złożonych, nagłych problemów zdrowia publicznego we współczesnym społeczeństwie amerykańskim.

3. W dziedzinie kształcenia kadr dla potrzeb praktyki zdrowia publicznego w Polsce, warto wziąć pod uwagę doświadczenia wynikające z amerykańskich rozwiązań akredytacyjnych, a wiedzę o nich warto upowszechniać, m.in. wśród lekarzy.

M. Bryła, I. Maniecka-Bryła

THE ACCREDITATION IN THE ASPH – ASSOCIATION OF SCHOOLS OF PUBLIC HEALTH IN THE UNITED STATES OF AMERICA

S u m m a r y

The latest 11th World Congress of Public Health took place in Rio de Janeiro, South America, in August 2006. 9,669 papers were submitted at this event, of which 691 were qualified for oral presentation, and 7,533 as posters. The number of submitted papers reflects the widespread interest in public health issues. The outcome of the congress was a document called the '*Rio Declaration*', which paid attention, *inter alia*, to the quality of the education and training of public health professionals.

This field of activities has always come within the competence of the schools of public health associated in the ASPH (*Association of Schools of Public Health*), founded in 1953. Until recently, it was confined to the United States, with the minor exception of one school situated in Puerto Rico, a country associated with the USA. In 2006, the Association admitted the National Institute of Public Health, with its seat in Cuernavaca, Mexico, which was a sign of its international dimension. At present (July 2008), the ASPH consists of 40 institutions, including 2 from outside of the USA. All these institutions, usually called schools of public health, have the accreditation of the CEPH (*Council on Education for Public Health*) of the USA. In order to receive this accreditation, a number of requirements must be fulfilled. The aforementioned Mexican institution describes these requirements in a 221-page document: '*Informe de autoevaluación para el Council on Education for Public Health*'. This paper aims at presenting the essence and benefits of accreditation, as well as the criteria for accreditation, on the basis of a document entitled '*Accreditation criteria. Schools of Public Health*', published in 2005. The document contains a detailed description of conditions to be met by a School of Public Health aspiring to the CEPH accreditation. It needs to be emphasised that such an institution is required to offer courses at the MA level encompassing 5 basic domains of public health (health care management, biostatistics, epidemiology, health education, environmental determinants of health), and award doctoral degrees in at least 3 domains of public health.

М. Брыла, И. Манецка-Брыла

АКРЕДИТАЦИЯ В ASPH – ОБЩЕСТВА ШКОЛ ОБЩЕСТВЕННОГО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ В СОЕДИНЕННЫХ ШТАТАХ

А н н о т а ц и я

В августе 2006 года в Рио-де-Жанейро прошел последний 11 Всемирный Конгресс Общественного Здравоохранения. На этом конгрессе представлено 9669 рефератов, из них устных презентаций квалифицировано 691, а плакатных 7533. Число заявленных рефератов

свидетельствует о большом интересе к проблемам общественного здравоохранения. Конечным эффектом Конгресса является документ: '*Rio Declaration*', в котором в т.ч. обращено особое внимание на качество подготовки кадров общественного здравоохранения.

В эту проблематику отлично вписывается деятельность школ общественного здравоохранения, объединенных в ASPH (*Общество Школ Общественного Здравоохранения*). Образованное в 1953 году, ASPH в течение многих лет объединяло школы Соединенных Штатов Америки (в том числе одну из Пуэрто-Рико, следовательно, страны, объединенной с США), а в 2006 году принято в Общество Национальный Институт Общественного Здравоохранения, который находится в Куэрнаваке, в Мексике. Благодаря этому Общество вышло на международный уровень. На сегодняшний день (июль 2008 г.) к ASPH принадлежит 40 представительств, в числе которых 36 из Соединенных Штатов, 1 с Пуэрто-Рико и 1 из Мексики. Все эти представительства, чаще всего называются школами общественного здравоохранения и имеют аккредитацию CEPH (*Совет Образования Общественного Здравоохранения*) Соединенных Штатов. Получение аккредитации требует выполнения определенных условий, как напр. упомянутое представительство из Мексики представило их в насчитывающем 221 страницу документе: '*Informe de autoevaluación para el Council on Education for Public Health*'. В этой разработке представлено существо и преимущества аккредитации, а потом рассмотрен основной документ на тему критериев аккредитации опубликованных в 2005 году в документе '*Accreditation criteria. Schools of Public Health*'. Этот документ однозначно определяет критерия, которые должна выполнять школа общественного здравоохранения для того, чтобы получить аккредитацию CEPH. Необходимо подчеркнуть то, что такая школа должна обучать слушателей на магистерском уровне во всех 5 основных отраслях общественного здравоохранения (менеджмент в здравоохранении, биостатистика, эпидемиология, образование и оздоровительная деятельность, детерминанта здоровья окружающей среды) и делать возможным получение степени доктора по крайней мере в сфере 3 дисциплин общественного здравоохранения.

М. Брила, И. Манецка-Брила

АКРЕДИТАЦІЯ В ASPH – ТОВАРИСТВО ШКІЛ СУСПІЛЬНОЇ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В СПОЛУЧЕНИХ ШТАТАХ

А н о т а ц і я

У серпні 2006 року в Ріо-де-Жанейро пройшов 11 Усесвітній Конгрес Суспільної Охорони здоров'я. На цьому конгресі представлено 9669 рефератів, з них усних презентацій закваліфіковано 691, а плакатних 7533. Число заявлених рефератів свідчить про великий інтерес до проблем суспільної охорони здоров'я. Кінцевим ефектом Конгресу є документ: '*Rio Declaration*', в якому в т.ч. звернено особливу увагу на якість підготовки кадрів суспільної охорони здоров'я.

У цю проблематику відмінно вписується діяльність шкіл суспільної охорони здоров'я, об'єднаних в ASPH (*Суспільство Шкіл Суспільної Охорони здоров'я*). Утворене в 1953 році, ASPH в перебігу багатьох років об'єднувало школи Сполучених Штатів Америки (у тому числі одну з Порто-Ріко, отже країни, об'єднанні з США), а в 2006 році прийнято в Суспільство Національний Інститут Суспільної Охорони здоров'я, який знаходиться в Куернаваке, в Мексиці. Завдяки цьому Суспільство вийшло на міжнародний рівень. На сьогоднішній день до ASPH належить 40 представництв, в числі яких 36 із Сполучених Штатів, 1 з Порто-Ріко і 1 з Мексики. Всі ці представництва, найчастіше називаються школами суспільної охорони здоров'я і мають аккредитацію CEPH (*Рада Утворення Суспільної Охорони здоров'я*) Сполучених Штатів. Здобуття акредитації вимагає виконання певних умов, як напр. згадане представництво з Мексики представило його в 221 сторінці документів: '*Informe de autoevaluación para el Council on Education for Public Health*'. У цій розробці уявлено істоту і переваги акредитації, а потім віднесено у конкретний основний документ на тему критеріїв акредитації в опублікованому в 2005 році документі '*Accreditation criteria. Schools of public health*'. Той документ в однозначний спосіб визначає вимоги, які повинні виконувати школа

публічного здоров'я, би могла отримати акредитацію CEPH. На підкреслення заслугує між іншим те, що така школа повинна освічувати слухачів магістерським у сфері всіх 5 основних галузей публічного здоров'я(менеджмент службою здоров'я, біостатистика, епідеміологія, освіта і оздоровчі заохавання, детермінанта здоров'я середовища) і дати можливість здобуття ступеня доктора принаймні у сфері 3 дисциплін публічного здоров'я.

PIŚMIENNICTWO

1. Akredytacja (<http://pl.wikipedia.org/wiki/Akredytacja>).
2. Advancing healthy populations: the Pfizer guide to careers in public health. A must-have guide that profiles the life and work of professionals in public health. BA. DeBuono, H. Tilson (eds.). New York: Pfizer Pharmaceuticals Group; 2003:1-219.
3. Association of Schools of Public Health. Demonstrating excellence in academic public health practice. Washington: ASPH; 1999:1-22.
4. Association of Schools of Public Health. Demonstrating excellence in practice-based research for public health. Washington: ASPH; 2006:1-23.
5. Association of Schools of Public Health. Demonstrating excellence in practice-based teaching for public health. Washington: ASPH; 2004:1-32.
6. Association of Schools of Public Health. Progress report on the state of the Academic Centers of Public Health Preparedness Network. Washington: ASPH; 2004:1-28.
7. Association of Schools of Public Health. The value of attending a CEPH accredited school of public health (<http://www.asph.org/print.cfm?page=725>).
8. B i e l s k i M.: Akredytacja uczelni. Urzędowa czy środowiskowa? Gazeta Szkoły Głównej Handlowej, 2001:137 (<http://akson.sgh.waw.pl/~lijas/archiwum/137/t.2.htm>).
9. B r y ł a M.: Absolwenci akredytowanych szkół zdrowia publicznego w USA. Problemy Higieny i Epidemiologii, 2007;88(1):1-6.
10. B r y ł a M.: Rola akredytowanych szkół zdrowia publicznego w kształceniu specjalistów dla systemu opieki zdrowotnej. Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi, 1999;2:105-114.
11. B r y ł a M.: Sluchacze akredytowanych szkół zdrowia publicznego w Stanach Zjednoczonych. Zdrowie Publiczne, 2005;115(4):479-484.
12. Council on Education for Public Health. Accreditation criteria. Schools of public health. Washington: CEPH; 2005:1-29.
13. European Association for Quality Assurance in Higher Education. Standards and guidelines for quality assurance in the European Higher Education Area. Helsinki; 2005; 1-41.
14. Instituto Nacional de Salud Pública. Informe de autoevaluación para el Council on Education for Public Health. Cuernavaca; 2006:1-221.
15. K o z i e r o w s k i M.: Akredytacja w amerykańskim systemie edukacji. Forum Akademickie, 1999;1:38 (<http://www.uka.amu.edu.pl/referat3.html>).
16. Naprawa systemu ochrony zdrowia (<http://www.zprm.pl/UserFiles/File/naprawa.pdf>).
17. Ustawa z dnia ... o akredytacji w ochronie zdrowia (<http://www.klr.pl/userfiles/file/akredytacja.doc>).
18. 11th World Congress on Public Health Program. Rio de Janeiro: Associação Brasileira de Pós Graduação em Saúde Coletiva; 2006:1-141.
19. World Health Organization. Accreditation: promoting competence and trust. [w:] The World Health Report 2006 – Working together for health. Geneva: WHO; 2006:46.
20. Zadania PKA (<http://www.pka.edu.pl/index.php?page=zadania>).

Data otrzymania: 09.03.2007.

Adres Autorów: 90-752 Łódź, ul. Żeligowskiego 7/9, Zakład Medycyny Społecznej, Katedra Medycyny Społecznej i Zapobiegawczej Uniwersytetu Medycznego w Łodzi.